

FEMEILE DIMBOVIȚENE PE FRONTUL CONSTRUCȚIEI SOCIALISMULUI (1948—1962)

Florica Deftu

Acești ani se caracterizează după cum se știe prin înfruntări directe și dorința oamenilor muncii de a contribui la progresul țării.

Proclamarea Republicii a deschis largi perspective socialismului și a trecerii la conducerea planificată a economiei. Această măreață operă s-a bazat pe munca eroică a clasei muncitoare, pe activitatea țărânimii și entuziasmul intelectualilor și a celorlalte pături ale oamenilor muncii, bărbați, femei, tineri sau bătrâni. În toate comunele județului femeile împreună cu bărbații lor mobilizați de organele democratice au trecut la opera de făurire a unei noi economii și a unei vieți mai bune.

Actul naționalizării a însemnat și în județul nostru o cotitură importantă în ce privește participarea proprietarilor mijloacelor de producție, a principalilor producători de bunuri materiale, la organizarea și dezvoltarea proprietății noi socialiste. Muncitorimea salută cu entuziasm și răspundere acest act, prin angajamentele luate de a ridica la parametrii tot mai înalți producția. Entuziasmul este caracterizat prin atitudini colective împotriva celor care nu se încadrează în disciplina socialistă a muncii, în creșterea și depășirea producției, în întreținerea mașinilor și realizarea de economii. La rubrica „Tribuna Muncitorească“ a ziarului „Chemarea“ se arată că: „naționalizarea aduce un nou avânt în muncă“. La întreprinderile Electrostar — Fieni și Filatura — Brănești, în secția nr. 10, producția crește zi de zi evidențiindu-se muncitoarele Roza Neacșu, Florica Bădițoiu, Eugenia Diaconescu, Maria Vlad. Brezoiu Florica, Banu Eleonora și altele care au realizat o producție cu 118 și 157⁰/₀ mai mare. La Țesătoria — Olga Bancic — Pucioasa, muncitoarele urmăresc creșterea producției lucrând la câte 4 războaie depășind norma între 30 — 48⁰/₀ preocupându-se în același timp și de reducerea rebuturilor, a deșeurilor și limitarea absențelor nemotivate.¹

La atelierele C.F.R. din Tîrgoviște, muncitoarea Corolov Elena lucrează la 4 mașini înlocuind astfel cu succes munca unui muncitor calificat pentru confecționarea arcurilor la diferite compresoare.²

În întâmpinarea zilei de 30 decembrie 1949, muncitoarele și muncitorii întreprinderilor din județ trec la intensificarea acțiunilor de crește-

1. Colecția ziarului „Chemarea“ numărul din 28 iunie 1948.

2. Idem nr. din 6 iulie 1948.

re a producției. Astfel, presa relatează că la întreprinderea Textilă „Ivănuș Constantin” — Brănești, muncitoarea Trandafir Floarea a depășit norma cu 38⁰/₀, iar prin îmbunătățirea condițiilor de lucru, muncitoarea Costache Maria a realizat o producție cu 30⁰/₀ mai mare; Niculina Căteanu de la secția „urzitoare” a aceleiași întreprinderi a realizat peste plan o producție de 52⁰/₀, iar Miriță Elena, Rusu Niculina și Rizescu Floarea au reușit să urzească pe zi 30.000 m.³

La Steaua Electrică Fieni, Cosac Floarea în etate de 18 ani decorată cu Ordinul Muncii clasa a II-a a realizat 1600 filamente în loc de 910, ducând o luptă permanentă împotriva timpilor morți. „Am ascultat îndemnul partidului pentru a pune bazele unei noi vieți mai bune” arată tinăra decorată.

Tot în cinstea zilei Republicii s-au obținut importante depășiri de norme și la Întreprinderea Trainica la mașina nr. 8 unde lucrează fruntașa în producție Tudor Virginia cu 46⁰/₀ depășiri ajutată de Lungeanu Elena, Sandu Floarea, Tabacu Floarea. La mașina nr. 7 s-a depășit norma cu 37⁰/₀ de către muncitoarele Pandelescu Alexandra, Nicolaescu Maria, Cazacu Ioana. La mașina nr. 6 norma era depășită consecutiv de către Brezeanu Victoria, Simion Maria. Sandu Elisabeta, Mățiță Maria între 15 — 25⁰/₀.⁴

Anii socialismului au potențat posibilitățile femeilor de a se afirma pe planuri tot mai înalte. Trecând în revistă realizările obținute de femei în cinstea zilei de 8 martie, articolul de fond al ziarului „Uzina și Ogorul” din 5 martie 1955, se referea la faptul că în raioanele Tirgoviște și Pucioasa au fost alese 15 deputate în sfaturile populare, iar 2500 dintre ele sint angrenate în întrecerea socialistă și 950 sint fruntașe în producție exprimând atitudinea nouă față de muncă și față de statul nostru democrat popular.

Sint evidențiate muncitoarele de la Filatura de bumbac „Olga Bancic” Pucioasa care au dat peste plan prin economii în primele luni ale anului o cantitate de 100.000 m. țesături, de la țesătoria „Ivănuș Constantin” Brănești sau de la Întreprinderea de Produse Chimice Victoria care tu dat cu peste 50⁰/₀ mai multe produse de larg consum.

Știind că muncind mai mult și mai bine vor avea mai multe produse și vor deveni mai puternice, femeile dimbovițene s-au aflat în primele rinduri atât în acțiunile de reconstrucție a localităților, cât și la construcția vieții lor noi. La Valea Lungă de exemplu, „plugărima muncitoare”, ajută la construcția localului de școală. Femeile din comuna Boteni prestează 6000 ore de muncă voluntară pentru a ridica un dig necesar funcționării în bune condițiuni a morii din localitate.⁵ La Pucioasa s-au efectuat 10.800 ore realizând importante economii pentru repararea de pavaje pe o distanță de 900 m. și scoaterea conductelor de apă sulfuroasă pe o lungime de 700 m.⁶ La întreprinderea — Olga Bancic — pentru cei 25

3. Idem nr. din 11 ianuarie 1949.

4. Ibidem.

5. Ibidem ziarul „Chemarea” nr. din 19 octombrie 1948.

6. Ibidem.

copii de la creșă, secția de femei a lucrat îmbrăcămintea și așternuturile⁷ ca și fețele de pernă și de saltele necesare îngrijirii copiilor oamenilor muncii.

La Scheiul de Jos, 150 femei au executat muncă voluntară împreună cu bărbații lor la un șanț de 1000 m., au curățat drumurile comunale peste care au așezat 30 căruțe pietriș.⁸ La Nucet, Brătești, Băleni Români și Sirbi, Dragomirești și Voinești, 3958 femei au efectuat pentru diverse lucrări 12.625 ore muncă voluntară.⁹ Tot din inițiativa UFDR secția Țirgoviște s-au constituit 10 echipe pentru a colecta numeroase obiecte de îmbrăcăminte ce trebuiau împărțite tinerilor dîmbovițeni plecați în brigada a II-a pe Șantierul de la Salva — Vișeu.¹⁰

În acești ani, de noi începuturi și noi drumuri, preocupările organizațiilor de femei din județul nostru, sînt orientate și spre alte direcții. De la acțiuni în sprijinul grădinițelor cu fonduri pentru copiii săraci, îndeosebi în orașele Titu și Țirgoviște, unde s-au cumpărat peste 30 costume de vară și s-au colectat cărți cu conținut democratic,¹¹ pînă la salvarea unor bunuri ale populației, prin munca voluntară, ca de exemplu, în comuna Teiș unde alături de cei 83 bărbați au participat 75 femei și 62 tineri care au redat circulației 200 m. liniari drum și 500 m. liniari de șanț, s-au reparat 3 km. linie de telefon între comunele Bădeni și Runcu.¹²

Aceleași activiste au trecut la înființarea în județ a 10 centre de conservarea legumelor. La Gîmbocata, conducătoarea centrului, Florica Popovici a lucrat pînă la 1-2 noaptea pentru a prelua cantitatea respectivă de legume adusă de sâtencele din comună. Pentru a grăbi reconstrucția orașului lor membrele secției UFDR Găești, au hotărît să lucreze împreună cu alte femei cîte 2-5 ore săptămînal pentru „dărîmarea clădirilor deteriorate, curățirea și trierea cărămizilor“.¹³

Presa democratică locală relatează vești și despre „primărița Vasilița Fălculețu din Vîrfuri“ care prin activitatea depusă și exemplul personal, a mobilizat și lămurit sâtenii pentru a participa la muncă în vederea „ridicării podului care amenința viața sâtenilor de cîte ori se umflau apele“. Lucrarea care costa 1/2 milioane s-a realizat prin munca oamenilor, unii cu brațele, alții cu carele, ce zi de zi au rînduit cu bine podul cel nou;¹⁴ exemplele pot fi continuate, contribuția la munca constructivă pe șantierele locale sau naționale ale socialismului este mereu prezentă în materialele presei din acei ani, de unde aflăm că erau plecate ca brigadiere și fete tinere de la Fabrica de becuri Fieni și din alte părți.

Cooperativizarea agriculturii a avut rezonanțe adînci în viața satelor și în conștiința țăranilor din județul nostru. Femeile harnice de la sate le găsim pe ogoare, la cămine și cantine, la recoltat, treierat și secerat recolta de pe cîmp. Sînt prezente în chemările la înțrecere cu județele

7. Ibidem.

8. Idem nr. din 30 martie 1948.

9. Idem ziarul „Uzina și Ogorul“ nr. din martie 1956.

10. Idem nr. august 1949.

11. Idem ziarul „Chemarea“ nr. din 2 octombrie 1948

12. Idem nr. din 20 august 1948.

13. Ibidem.

14. Ibidem.

Muscel, Argeș și Prahova în ce privește depășirea planului la colectări pe anul 1948.¹⁵ Aceleași harnice femei le găsim la GAC Bălteni depășind norma de recoltare cu 50⁰/₀, în cadrul căreia Maria Stoica constituie un exemplu pentru mulți țărani cooperatori. La GAC Văcărești paralel cu recoltarea, femeile din echipa condusă de Calipsa Popa se ocupă și de în-sămînțări evidențiindu-se și cooperatoarele : Constanța Traian, Didina Preda ș.a.¹⁶

În bătălia pentru întreținerea culturilor în primele rînduri se aflau cooperatoare din comuna Voinești : Elena I. Ene, Eugenia Șerban. Maria F. Ene și Maria Simion. Tot aici, mobilizate de comisia de femei din comună, de responsabilă, și-au lămurit vecinile și prietenele pentru a achita la timp obligațiile către stat și de a participa cu toate forțele pentru efectuarea lucrărilor agricole.¹⁷ La Jugureni colectivista Anica Vasile aflîndu-se pe lista primilor cetățeni înscrși în GAC, pentru rezultatele obținute și exemplul ce-l oferea celorlalți țărani, este trimisă delegată la — Congresul Comitetului de Luptă pentru pace — ce s-a ținut la București în septembrie 1950¹⁸. Tot ca o răsplată pentru contribuția ce a avut-o în muncă, în anul 1949 o găsim și pe Maria Constantin de la Petrești — Găești¹⁹ care reîntoarsă în colectivul de muncă avea să le povestească foarte multe din impresiile culese în călătoria făcută.

Țărancele muncitoare de la GAS Piersinari își luau angajamentul că încă din anul 1949 să livreze importante produse în contul anului 1951. Tot ele se îngrijesc ca să aibă mîncare caldă și tractoriștii „veniți de la SMT să le ajute la arăturile de primăvară”.²⁰ De asemenea, femeile din județ, sînt acelea care se ocupă de ajutorarea capiilor săraci dintr-o serie de comune cum ar fi : Moroieni, Glodeni, Odobești, Băleni, Văcărești și Plasa Fieni, la Bilciurești, Titu, Voinești.²¹ La Hăbeni mergînd pe linia valorificării tradițiilor locale femeile s-au orientat spre crearea unei asociații de creșterea viermilor de mătase. La Pietroșița cursantele de la învățămîntul de partid au făcut cerere pentru înființarea unei întovărășiri de creșterea animalelor, ș.a.²² Membrele comisiei de femei de la GAC Văcărești duc muncă de lămurire în rîndul colectivizatorilor pentru a participa în număr mai mare la efectuarea lucrărilor de cîmp. La rubrica : „Popularizarea metodelor înaintate” a ziarului local sînt inserate și numele țărăncilor Chițu Elena, Tufeanu Elena care au obținut producții sporite de grîu și porumb²³.

Procesul de cooperativizare se amplifică, contribuind astfel la realizarea politicii partidului nostru la sate. Aceasta este reliefată mai ales de cantitățile de 4-5 ori mai ridicate a producției la hectar obținute de unitățile socialiste față de gospodăriile individuale. Rezultatele pozitive ale

15. Idem nr. din 6 iulie 1948.

16. Idem ziarul „Uzina și Ogorul” 11.09.1950.

17. Idem ziarul „Uzina și Ogorul” 30.07.1955.

18. Idem nr. din 11.09.1950.

19. Idem ziarul „Chemarea” nr. 8 august 1949.

20. Ibidem.

21. Ibidem.

22. Idem nr. din 19 martie 1955.

23. Idem nr. din 24 martie 1956.

unităților socialiste au influențat creșterea numărului de cereri ale țărănilor de a fi primiți în GAC ; exemplele de la Băleni Români, Gheboiaia sau Bucșani²⁴ sînt concludente.

Pentru rezultatele obținute în procesul transformării socialiste a agriculturii erau delegate la conferința pe țară a colectivștilor fruntași și șefele de echipă de la GAC Săcuieni, Constanța Văduva și Elena Niță de la GAC Nucet. Tot cu această ocazie, un număr de collectiviste de la GAC Matej Voevod, Maria Andrei, Florica Toader și Filofteia Băleanu au primit și insigna de agricultor fruntaș.²⁵

Procesul revoluționar este intensificat în această perioadă și prin contribuția adusă de cadrele didactice ale județului nostru la ridicarea nivelului de cultură al maselor populare. Le găsim participante la înfăptuirea cursului de lichidare a analfabetismului, care cuprindea în anul 1948 peste 25.400 bărbați, femei și tineri în cele 258 de școli ce deserveau 302 comune.

La casa de cultură din Pucioasa în cinstea zilei de 8 martie s-a organizat întâlniri ale pionierilor de la școlile din oraș cu deputata în M.A.N. Stela Zamfir, muncitoare de la Intreprinderea Trainica Brănești și cu președinta comitetului de femei — învățătoarea fruntașă Diaconescu Elena, care le-a vorbit despre viața nouă creată copiilor de către partidul și statul nostru democrat.²⁶ Aceleași cadre le găsim în munca culturală desfășurată de brigăzile artistice și de agitație, axate îndeosebi pe problemele esențiale ale producției și formării conștiinței noi. Vasilica Stancu corespondenta ziarului local nota despre activitatea intensă desfășurată la căminul cultural de la Valea Voevozilor, prezentînd aspecte legate de transformarea socialistă a agriculturii și combaterea misticismului²⁷.

În comuna Bogați se desfășoară o seară culturală, la Fieni se constituie o formație corală și o orchestră, care se deplasează pentru a prezenta spectacole la Pietroșița, iar formația corală de la Gura Ocniței mergea la Dragomirești, și astfel lista poate continua²⁸. La căminul cultural de la Ulmi cadrele didactice țin conferințe despre importanța selecționării și tratării semințelor.²⁹ Munca științifică și de popularizare și răspîndire a ideilor noi este peste tot completată cu activitatea artistică ca la Răzvadul de Jos și de Sus, la Fieni și Pietroșița, Gura Ocniței, Moroeni și Doicești. Tot aici biblioteca difuzează cărți, prezintă recenzii în cadrul întîlnirilor periodice ce au loc la sate.³⁰ La Fieni s-au colectat și transportat la școlile din localitate, lemne pentru a asigura căldura tinerelor vlăstare „pe timpul de iarnă”³¹ și alte acțiuni.

Dar femeile din Dîmbovița sînt preocupate și pentru a aduce alinare și sprijin peste tot acolo unde era nevoie. Se fac propuneri pentru înfiin-

24. Idem nr. din 11 februarie 1960.

25. Idem nr. din 13 aprilie 1961.

26. Idem nr. din 10 martie 1960.

27. Ibidem.

28. Colecția ziarului „Chemarea” din 3 iunie 1948.

29. Idem ziarul „Chemarea” din 14.XII.1948.

30. Idem ziarul „Uzina și Ogorul” nr. din 1955.

31. Idem ziarul „Uzina și Ogorul” din 1955.

șarea unei cantine pe lângă unitățile militare pentru a ajuta copiii ostașilor de pe front.³² Medicii sînt și ei alături de masele populare pentru alinarea și vindecarea rănilor și eradicarea bolilor sociale, moștenire a regimului burghezo-moșieresc. La casa de nașteri și dispensarul de puericultură recent deschise la Gura Ocniței se dau sfaturi mamelor pentru creșterea în bune condițiuni a copiilor.³³ La Dragomirești prin aceeași grijă s-a deschis o casă de nașteri în conacul unui fost bogătaş,³⁴ nota ziarul local. Peste 100 femei din județ au lucrat pentru îmbunătățirea condițiilor din spitale, timp de o lună de zile între 5 mai și 5 iunie 1948 avînd în fruntea acțiunilor peste 20 de activiste ale UFDR.

Sub controlul efectiv al medicului șef al Spitalului județean, Florica Seicărescu și a celorlalte cadre sanitare, organizația de femei ajută la înființarea a 12 ospătării populare în mediul rural și urban, pentru alimentarea pelagroșilor și familiilor lor.³⁵ Așadar se poate spune cu prisosință că femeile și-au făcut întotdeauna datoria, fiind la înălțimea încrederii acordate de partidul comunist și statul oamenilor celor mulți. Iată de ce ni se pare semnificativ să redăm cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea populară consacrată împlinirii a 125 ani de la revoluția de la 1848. „Dar nu aș putea totuși, spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, să nu mă refer la această adunare la rolul însemnat pe care l-au avut femeile, care au participat activ la realizarea tuturor măsurilor și hotărîrilor partidului nostru cărora socialismul le-a acordat drepturi depline, posibilități de a-și aduce contribuția activă la mersul înainte în toate domeniile de activitate“.³⁶

Socialismul a eliberat forțe și a descătușat energii, a înălțat spirite și a clădit conștiințe, a lichidat condiția femeii de dependență, i-a creat largi posibilități de instruire și calificare, de participare cu drepturi egale și cu o contribuție egală la activitatea productivă, social-politică și de conducere a societății.

Astăzi preocuparea pentru deschiderea unui cîmp vast de afirmare a femeilor se manifestă la nivelul județului nostru în promovarea a peste 500 de femei în funcții de conducere ale unităților economice și instituțiilor social-culturale. Directori ai unităților economice, școlilor și a altor instituții de cultură, șefe de fermă în C.A.P. și I.A.S., președinte de C.A.P. și brigadieri, primari ai consiliilor populare și secretari ai comitetelor comunale de partid, etc. Aceasta este sfera largă de activitate unde femeile se achită cu responsabilitatea ce le caracterizează, cu maturitatea și conștiința politică la care s-au ridicat în acești ani.

Prețuirea muncii și capacității femeii este reliefată de numeroasele ordine și medalii pe care le-au primit acestea în anii socialismului în calitate lor de muncitoare și cooperatiste, educatoare și activiste, ca mame și promotoare de tradiții și frumos.

32. Ibidem.

33. Idem nr. din 19 octombrie 1948.

34. Idem nr. din 13 noiembrie 1948.

35. Idem nr. din 6 iulie 1948.

36. N. Ceaușescu — Cuvîntare la adunarea populară consacrată aniversării a 125 ani de la revoluția din 1848, p. 21.

Apreciind încă odată contribuția acestora la tot ce s-a realizat în țara noastră, de la înalta tribună a Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din decembrie 1978, tovarășul Nicolae Ceaușescu se adresa femeilor „care ocupă un loc tot mai important în întreaga activitate și viață socială”, cu chemarea : „de a fi participante cât mai active la tot ceea ce se înlăptuiește în țara noastră, atit în domeniul producției materiale și spirituale, cit și în domeniul ridicării bunăstării poporului, de a se preocupa neconținut de creșterea și educarea tinerei generații“, a copiilor viitorul patriei „noastre“.

